

[Ministeren for Grønland.]

Jeg i øvrigt i denne forbindelse oplyse, at der — i lighed med reglerne i den kommunale styrelseslov — i forslaget oprindeligt var optaget en bestemmelse, hvorefter udbetaling af vederlag til formænd for og medlemmer af landsrådsudvalg kun kunne ske med ministeren for Grønlands samtykke. Landsrådet har imidlertid ønsket den hidtidige praksis opretholdt, hvorefter landsrådet uden ministerens samtykke har fastsat sådanne vederlag, og jeg har ment at burde følge landsrådets indstilling, idet jeg går ud fra, at landsrådet som hidtil vil udvise økonomisk ansvarsbevidsthed ved fastsættelse af vederlagenes antal og størrelse.

Idet jeg i øvrigt med hensyn til lovforslagene enkeltheder henviser til bemærkningerne til lovforslagene, skal jeg herved tillade mig at anbefale lovforslagene til det høje tings velvillige behandling.

Handelsministeren (Nyboe Andersen):

Hermed har jeg den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om elforsyning*.

Lovforslaget er led i regeringens bestræbelser på at udmønte en energipolitik i konkrete foranstaltninger. I foråret havde folketinget under den energipolitiske debat lejlighed til at drøfte problemerne i et såvel globalt som nationalt perspektiv. Det er mit indtryk fra debatten, at der i det store og hele råder enighed om de sammenhænge, der må lægges til grund for en energipolitik, der passer i Danmarks interesser. Den politik på energiområdet, som Danmark hidtil har ført, må erstattes af en politik, der er afpasset efter de ændrede ydre vilkår for landets energiforsyning.

Om det centrale indhold af en sådan politik kan der næppe herske megen tvivl. Den må tage sigte på:

For det første at opnå den størst mulige økonomi i anvendelsen af energi, således at det samlede forbrug og dettes sammensætning på forskellige energiformer kan dækkes billigst muligt også i henseende til valutaforbrug,

for det andet at fremme sikkerheden for nødvendige forsyninger. Den hidtidige udvikling har bragt os i 90 procents afhængighed af importerede mineralske olieprodukter, og selv om det vil blive vanskeligt, må et

centralt mål på lang sigt være at nedbringe denne ensidige afhængighed af olie,

og endelig for det tredje må vi ved tilrettelæggelsen af energiproduktion, -distribution og -anvendelse tage hensyn til energiforbrugets indflydelse på miljøet og de sikkerhedsmæssige risici, ikke mindst ved anlæg og drift af eventuelle kernekraftværker.

Regeringen har i sine hidtidige overvejelser siden den energipolitiske debat haft disse synspunkter for øje. Siden folketingets energipolitiske udvalg blev nedsat i maj i år, har jeg bestræbt mig på at holde udvalget løbende underrettet om regeringens arbejde med energiproblemerne. De foranstaltninger, der hidtil er sat i værk, har været dels af langsigtet karakter, dels særligt taget sigte på bedst muligt at sikre vore energiforsyninger i den kommende vinter i tilfælde af, at en ny krise skulle opstå.

Som en langsigtet foranstaltning er nedsat et permanent analyse- og prognoseudvalg, der skal udføre og formidle prognoser og analyser af statistisk-økonomisk karakter som bidrag til vurderingsgrundlaget for kommende energipolitiske beslutninger. Jeg håber at blive i stand til under udvalgsbehandlingen af det foreliggende lovforslag at kunne fremlægge foreløbige resultater af dette udvalgsarbejde.

Energioplysningsudvalget, der er nedsat efter forhandling med Dansk Folkeoplysnings Samråd, har til opgave og fået ansvaret for at gennemføre en bredt anlagt oplysningsvirksomhed med sigte på at orientere befolkningen om de energipolitiske problemer, samfundet vil stå over for i de kommende år, herunder også om de særlige problemer, der knytter sig til elfremstilling med kernebrændsel.

Boligministeriet har nedsat et ekspertudvalg til at foretage sammenlignende undersøgelser af de forskellige opvarmningsmetoders økonomi og hensigtsmæssighed. Resultaterne af udvalgets undersøgelser må afventes med interesse, al den stund henimod halvdelen af Danmarks energiforbrug finder anvendelse til bygningsopvarmning. Regeringen har da også allerede taget skridt til at opnå en større økonomi i energiforbruget til dette formål. Statsligt og kommunalt ejede bygninger gennemgås systematisk med henblik på at sikre størst

[Handelsministeren.]

mulig effekt af såvel de varmereproducerende som de varmebevarende systemer. For den private boligmasses vedkommende er der uddannet rådgivende konsulenter, og gennem Grundejernes Investeringsfond er frigivet midler til isoleringsarbejder.

Dansk Olie og Naturgas A/S er bemyndiget til at optage — uforpligtende — forhandlinger med de herværende raffinaderier for at søge klarlagt, hvorvidt og på hvilke vilkår selskabet i forbindelse med udvidelse af raffinaderiernes kapacitet kan blive partner i raffinaderierne.

Som endnu en foranstaltning af mere langsigtet karakter må jeg endelig nævne, at teknologirådet har afsat 7 mill. kr. til udviklingsarbejde inden for energisektoren.

For god ordens skyld vil jeg erindre om, at der ved lov om naturgasforsyning af 1972 er skabt et hensigtsmæssigt lovgrundlag for tilrettelæggelsen af en eventuel dansk forsyning med naturgas, og at det statsejede Dansk Olie og Naturgas A/S følger naturgassituationen nøje.

Med henblik på bedst muligt at sikre forsyningerne i den kommende fyringssæson har handelsministeriet henstillet til såvel olieselskaberne som forbrugerne, at de i størst muligt omfang udnytter den forhåndenværende tankkapacitet. Beredskabslagrene er under stadig udbygning. Dansk Olie og Naturgas A/S har fået til opgave at opføre eventuel ledig tankkapacitet i engrosledet og fylde denne op ved egen import. Selskabet har indkøbt ca. 150.000 tons olieprodukter.

Energispareudvalget, som sidste vinter gjorde en god indsats, har genoptaget sin virksomhed med henblik på den kommende vinter.

Jeg har ret udførligt indledningsvis omtalt disse foranstaltninger for herigennem at understrege, at det foreliggende lovforslag om elforsyning skal ses i en bredere energipolitisk sammenhæng. Lovforslaget indgår som en integrerende del af bestræbelserne på at tilrettelægge en samlet koordineret energipolitik.

Landets elforsyning er af central betydning for den samlede energiforsyning. Elforsyningen anvender henimod en fjerdedel af det totale forbrug af primær energi. Anvendelsesområdet for elektricitet er af en

sådan karakter, at utilstrækkelige forsyninger vil kunne medføre ubodelig skade for samfundet. Dette har vi hidtil undgået, og jeg vil her gerne understrege, at baggrunden for lovforslagets fremsættelse ikke er, at regeringen ser med kritik på den måde, hvorpå elværkerne hidtil har løst deres opgave. Tværtimod har elværkerne efter min mening arbejdet effektivt og økonomisk. Det er udefra kommende omstændigheder, der har ændret forudsætningerne for Danmarks energiforsyning, og som nu tvinger samfundet til at sikre sig mere indsigt i og bedre styringsmuligheder på energiområdet som helhed. Dette stemmer også med de synspunkter, som fra næsten alle sider blev fremsat under den energipolitiske debat her i tinget i foråret.

Det centrale i lovforslaget er, at elforsyningsvirksomhed — dvs. produktion, distribution og transmission af el — kun må udøves efter bevilling. Fra regeringens side har man fundet, at bevillingssystemet er et velegnet instrument til at sikre et samfundsmæssigt indseende gennem regering og folketing med landets elforsyning. Forholdene i elsektoren kan på flere måder minde om forholdene inden for dele af kommunikationsvæsenet. Også inden for elsektoren består en række særlige tekniske og økonomiske forhold med store enheder, med opdeling på geografiske områder og med en forsyningsstruktur, som betyder, at markedsøkonomien ikke kan fungere. Bevillingssystemet kan på områder med sådanne karakteristika være et egnet middel til at fremkalde et konstruktivt samarbejde mellem det private initiativ og det offentlige.

Det er ikke tanken gennem bevillingssystemet at gribe ind i den bestående ejer- og organisationsstruktur — jeg ser her bort fra kernekraftproblematikken, som jeg skal komme tilbage til. Elsektoren er i organisationsmæssig henseende præget af en blanding af andelselskaber, aktieselskaber og interessentskaber, som måske umiddelbart kan forekomme noget forvirrende, men som ikke desto mindre har været i stand til at varetage landets elforsyning på forsvarlig vis. Hermed være ikke sagt, at jeg finder, at den bestående organisationsstruktur kan betegnes som fuldt tidssvarende; det tror jeg heller ikke at elforsyningsfolk selv mener. Organisationsstrukturen har igen-

[Handelsministeren.]

nem en årrække været og er stadig under tilpasning med henblik på at opnå en forenklet og effektiv organisationsform.

Selv om det måske her forekommer overflødigt, vil jeg gerne understrege, at regeringen ingen hensigter har om statens overtagelse hverken helt eller delvis af elsektoren. Vi ønsker tværtimod at understøtte de strukturtilpasninger, som finder sted lokalt, regionalt og på landsbasis, og vi anser det ikke mindst som værende af stor betydning, at man især på distributionsområdet planlægger i nøje samklang med den kommunale planlægning i øvrigt.

Det er et centralt punkt i lovforslaget, at elproduktion med kernebrændsel som energikilde kræver eneretsbevilling, der kun kan gives til en enkelt bevillingshaver.

Formålet hermed er at sikre, at landets eventuelle udbygning med kernekraftværker planlægges ud fra landspolitiske overvejelser, bl. a. med henblik på placeringen af de enkelte kernekraftværker. Det kunne betyde et urimeligt spild af ressourcer, såfremt flere bevillingshavere skulle tilvejebringe ekspertise på de mange områder, som her er nødvendig. Regeringen nærer fuld tillid til, at elforsyningsvirksomhederne — og her tænker jeg særligt på ELSAM og Kraftimport — vil kunne finde sammen om etablering af den fællesvirksomhed, som i givet fald kan stå som bevillingshaver.

Lovforslaget indeholder i øvrigt ikke de bestemmelser, der skal regulere den miljømæssige og sikkerhedsmæssige side af kernekraften. Disse bestemmelser gives i en anden lov. Regeringen har en sådan lov under forberedelse; forslag hertil agtes fremsat senere i dette folketingsår. Jeg skal ikke her foregribe indholdet af denne lovgivning, men kun understrege, at folketinget her vil få en central placering i beslutningsprocessen. Dette lovforslag vil sammen med det foreliggende lovforslag give det fornødne lovgrundlag for de beslutninger, som regering og folketing skal tage, inden eventuel indførelse af kernekraft i Danmark.

Bevilling til produktion og distribution vil efter lovforslaget blive betinget af særlige vilkår. Blandt disse vil jeg gerne særligt pege på bevillingshaveres pligt til at udarbejde udførlige planer for kapacitetsudbygning. Bevillingssystemet tager her-

igennem sigte på at skabe grundlag for en samlet planlægning af landets elforsyning på en sådan måde, at regering og folketing får mulighed for at tage stilling til elforsyningsplanlægningen i sammenhæng med den øvrige energiplanlægning. Formentlig bliver der her tale om en art rullende planlægning, hvor man stadig søger forbrugsprognoser og investeringsplaner afstemt med de ændrede forudsætninger. Arbejdet vil foregå i snæver kontakt mellem regering og folketingets energipolitiske udvalg og med støtte af det arbejde, jeg tidligere har nævnt vil blive udført i det af regeringen nedsatte analyse- og prognoseudvalg.

Regeringen har fundet det rigtigt i lov om elforsyning at indarbejde særlige bestemmelser med henblik på indseende med prisdannelsen for elektricitet. Den gældende ordning hviler på monopolloven og de skiftende prislove og vedrører kun prisfastsættelsen i den private sektor, medens prisfastsættelsen i den kommunale elsektor ikke omfattes af monopol- og prislovgivningen. Denne situation er ikke tilfredsstillende. Hverken monopolloven eller prislovene forekommer at være egnede instrumenter til regulering af de specielle problemer, der knytter sig til elsektoren. Denne opfattelse deles af monopoltilsynet, som har afgivet indberetning herom til handelsministeren i henhold til § 14 i monopolloven.

Lovforslagets prisbestemmelser tager sigte på og vil i højere grad muliggøre hensynet til problemerne omkring finansieringen af de meget betydelige investeringer, som skal foretages i elsektoren. Jeg er klar over, at kommunerne ser med betænkelighed på, at de skal omfattes af sådanne prisbestemmelser, men det er regeringens opfattelse, at indseende med prisdannelsen inden for elsektoren er et væsentligt energipolitisk instrument, og at dette indseende derfor må dække hele elsektoren.

Endelig vil jeg gerne pege på lovforslagets bestemmelser om brændselsforsyningen og brændseloplagringen i elproduktionsvirksomhederne. Bestemmelserne sigter på at gøre elværkerne så fleksible som muligt med hensyn til, hvilket brændsel der kan anvendes, og at give et lovmæssigt grundlag for de hidtil frivilligt aftalte oplagingsforanstaltninger. Det internationale samarbejde må endvidere påregnes at medføre øgede

[Handelsministeren.]
forpligtelser for Danmark på det pågældende område.

Under lovforslagets udarbejdelse har jeg ført forhandlinger til mange sider, og jeg skal ikke lægge skjul på, at jeg har mødt indvendinger og forbehold over for dele af det lovforslag, der her lægges frem. Folketingets energipolitiske udvalg, som jeg forudsætter skal behandle forslaget, vil utvivlsomt også få mange henvendelser. Jeg vil dog tilføje, at jeg også har mødt megen forståelse for de hovedtanker, der er nedlagt i lovforslaget, og med hensyn til nødvendigheden af et øget indseende fra folketinget og regeringen med elsektoren.

I en vis udstrækning synes indvendingerne at bero på misforståelser, hvor man har tillagt regeringen hensigter med lovforslaget, som dette ikke er udtryk for. Regeringen har ved lovforslagets udarbejdelse taget bestik af de synspunkter, der kom til udtryk under energidebatten i april. Lovforslagets formål er at tilvejebringe det instrument, der skal gøre det muligt at sikre, at elforsyningen tilrettelægges og gennemføres med sigte på den mest hensigtsmæssige indpasning i landets samlede energiforsyning, sådan som det fra alle sider blev efterlyst under energidebatten.

Med disse bemærkninger tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til det høje tings velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om meddelelse af orlov til folketingsmedlem Ove Jensen.

Formanden:

Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles fra og med den 20. november d. å. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Ove Jensen.

Formanden:

Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at stedfortræderen indkaldes. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ophævelse af lov om en kartoffelmelsordning.

(Lovforslag nr. 43. Fremsat 18/10 74. Første behandling 31/10 74. Anden behandling 13/11 74).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges med 120 stemmer mod 5; 11 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af skattekontrolloven. (Ændringer vedrørende selvangivelsen).

(Lovforslag nr. 41. Fremsat 18/10 74. Første behandling 30/10 74. Betænkning 1/11 74. Anden behandling 13/11 74).

Der var ikke stillet ændringsforslag.